

Bel ağrısı konusuna yönelik internet sitelerinin içerik analizi

Content analysis of websites directed to low back pain

Nebahat GÜLCÜ,¹ Sefa BULUT²

Özet

Amaç: Bu çalışmada online ulaşılabilen, bel ağrısı konusunda bilgi alınabilecek internet sitelerinin kapsam ve nitelik yönünden değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: İnternet siteleri Google arama motorunda Türkçe sayfalar modülü kullanılarak “bel ağrısı” teriminin taratılması yöntemi ile belirlendi. İlk 20 sayfada karşılaşılan 150 site değerlendirilerek, aranan kriterleri taşıyan 65 site detaylı olarak incelendi.

Bulgular: Belirlenen 65 siteden 20’si içeriğin yetersiz, başka bir siteden alıntı olması, kitap veya tıbbi ürün tanıtım amaçlı olması nedeni ile çalışma dışı bırakıldı. İncelenen 45 site çoğunlukla bir kurum veya kişi adına oluşturulmamış idi. Site yöneticisinin belirtildiği sitelerde en sık karşılaşılan uzmanlık dalları sırası ile fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanları (%13), beyin cerrahları (%8) ve anestezi uzmanları (%4) idi. Siteler arasında ağrı sadece 10 sitede (%22) uluslararası standartta tanıma yakın ifadelerle tanımlanmış iken, ağrı sınıflaması sitelerin önemli kısmında yapılmıştı (%84). Hiçbir sitede ağrı ölçümünde kullanılan metotlara yönelik bilgi bulunamadı. Tedavi modaliteleri arasında en sık bilgi verilenler sırası ile davranışsal, fiziksel ve farmakolojik tedaviler idi. Tamamlayıcı tıp yöntemleri arasında en çok konu edilenler ise akupunktur, yoga ve biyoenerji uygulamaları şeklinde belirlendi. On bir sitede metinler tıbbi içerikli resimlerle desteklenmiş olup, iki sitede video sunumu yapılmıştı. Hiçbir sitede yabancı dilde bilgilendirme seçeneği bulunamadı.

Sonuç: Bel ağrısı konusuna yönelik internet sitelerinin bilimsel içerik yönünden zenginleştirilmesi, böylece ağrı hakkında toplumsal eğitim seviyesinin yükselmesi sağlanmalıdır.

Anahtar sözcükler: Ağrı; bel ağrısı; internet.

Summary

Objectives: In this study, we aimed to evaluate the websites directed at providing information about low back pain with respect to their content and quality.

Methods: The websites were detected by scanning the words ‘low back pain’ from the Turkish pages module of the Google search portal. One hundred and fifty websites introduced on the first 20 pages were evaluated; the 65 websites determined to fulfill the desired criteria were analyzed in detail.

Results: Twenty of the 65 websites were excluded due to low quality, extraction from another website, sales promotion-related books/products, or qualified as news. In the majority of websites, no site administrator was indicated. When an administrator was indicated, the common specialities were physical therapists (13%), neurosurgeons (8%) and anesthesiologists (4%). Ten of the websites (22%) provided a pain definition close to international standards, whereas pain classification was available on most of the websites (84%). There was no mention of methods of pain scoring on any of them. Treatment modalities for which information was given included mostly behavioral, physical and pharmacological therapies, respectively. Complementary techniques, in order, included acupuncture, yoga and bioenergy. On 10 websites, text was supported with medical photographs, and videos were available on two. None of the websites had a provision for selection of other languages.

Conclusion: Websites directed to low back pain should be enriched with respect to scientific content, thereby serving to increase the level of social education related to pain management.

Key words: Pain; low back pain; internet.

¹Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji Anabilim Dalı;

²Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu

¹Department of Anesthesiology, Abant İzzet Baysal University, Bolu;

²Department of Counseling Psychology, Abant İzzet Baysal University, Bolu, Turkey

Başvuru tarihi - 27 Mayıs 2009 (Submitted - May 27, 2009) Düzeltme sonrası kabul tarihi - 18 Kasım 2009 (Accepted after revision - November 18, 2009)

İletişim (Correspondence): Dr. Nebahat Gülcü. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji Anabilim Dalı, 14280 Bolu, Turkey.

Tel: +90 - 374 - 253 46 56 / 3123 **Faks (Fax):** +90 - 374 - 253 46 15 **e-posta (e-mail):** gulcune@yahoo.com.tr

Giriş

Günümüzde internet pekçok konuda olduğu gibi sağlığın korunması ve hastalıklar hakkında bilgi edinilmesini sağlamada da önemi giderek artan bir iletişim aracıdır. İnternet üzerinden insanlar, başta hekimler olmak üzere, sağlık hizmeti verenler ile bağlantı sağlamakta, hastalık sürecinin gelişimi ve tedavileri hakkında bilgi edinmekte, sağlık ürünleri satın almakta ve diğer hastalarla iletişim kurmaktadır.^[1,2] Anlaşılır ve güvenilir kaynaklara dayanan bilgi, sağlık sisteminde hizmet verimini artırabileceği gibi, uygun olmayan içeriğe sahip kaynaklar, hastaların yanlış yönlendirilmesinin yanısıra, tanı ve tedavide gecikmelere yol açma riski taşımaktadır.

Ağrı, insanların hekime başvurma sebepleri arasında en sık karşılaşılan şikayet olup toplumda hemen her yaş grubunu ilgilendirmektedir. Bu çalışmada amaç, en sık görülen kronik ağrı türlerinden biri olan bel ağrısına yönelik olarak, halkı bilgilendirmek üzere düzenlenmiş Türkçe internet sitelerinin içerik ve kapsamaları yönünden incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

İnternet siteleri Google arama motorunda Türkçe sayfalar modülü kullanılarak “bel ağrısı” teriminin taratılması yöntemi ile belirlendi. 29 Mart 2008 tarihi itibarı ile belirlenen ilk 20 sayfada karşılaşılan 150 site değerlendirilerek, 65 site detaylı olarak incelendi (Tablo 1). İncelemede site yöneticisinin kimliği, ağrının tanım ve sınıflamasının varlığı, uygulanacak tedavi modaliteleri, önerilen tamamlayıcı tıp yöntemleri, sayfalarda tıbbi amaçlı resim ve videoların varlığı^[3] araştırıldı.

Bulgular

Belirlenen 65 siteden 20’si içeriğin bir paragraftan daha kısa olması, başka bir siteden alıntı olması, kitap veya tıbbi ürün tanıtımı amaçlı veya içeriğinin gazete haberi niteliğinde olması nedeni ile çalışmaya dahil edilmedi. İncelenen 45 sitenin 7’si kişiler adına, 19’u kurumlar adına oluşturulmuş idi.

Site yöneticisinin belirtildiği sitelerde en sık karşılaşılan uzmanlık dalları sırası ile 6 fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanı (%13), 5 beyin cerrahı (%8), 2 anestezi uzmanı (%4), 3 pratisyen hekim (%6),

Tablo 1. İncelenen siteler

www.medyalife.net	www.hekimce.com
www.meleklermekani.com	www.sanalkampus.org
www.koolpa.com	www.tavsiyeediyorum.com
www.ilkebebe.com	www.uslanmam.com
www.arsiv.sabah.com.tr	www.istakupder.8m.com
www.forumakademi.org	www.hastaligitedavisi.com
www.saglikdanis.com	www.anh.gov.tr
www.genelsaglikbilgileri.com	www.4yw.org/bel-ve-bacak-agrilar.html
www.doktoronline.net	www.draligus.com
www.turkcebilgi.net	www.medyalife.net
www.oreya.com.tr	www.meleklermekani.com
www.g-therapy.com	www.koolpa.com
www.drebruakupunktur.com	www.ilkebebe.com
www.topshop.com.tr	www.forumakademi.org
www.Acibadem.com.tr	www.saglikdanis.com
www.belagrisi.net	www.genelsaglikbilgileri.com
www.galeri.internethaber.com	www.doktoronline.net
www.realage.com.tr	www.turkcebilgi.net
www.belagrisi.info	www.seslisozluk.com
www.saglik-info.com	www.canimablama.com
www.tutkumsaglik.com	www.kadikoysifa.com
www.saglikbilgisi.gen.tr/	www.kadinlaricin.net
www.zamazing.org	www.sagliksayfam.com
www.isohoca.com	www.saglikdanis.com
www.omurga.org	www.inankara.org
www.frmacil.com	www.kadinlarkulubu.com
www.saglikbilgisi.com	www.anneyiz.biz
www.bildirgec.org	www.hayrunnisa.com
www.ekipgazetesi.com	www.kadinlaricin.net
www.beyincerrahi.tr	www.sevgi.us
www.sigarayibirakmak.com	www.moralhaber.net/
www.haber.mynet.com	www.moralhaber.net/
www.med.cu.edu.tr/	www.portalistan.com
www.anestezi/galenos	www.uludagsozluk.com
www.fox.com.tr	www.bilgilik.com
www.webajandasi.com	www.doktor.com
www.nerminyilmazakbalaban.blogcu.com	www.joomlacafe.net
www.genbilim.com	www.rojhilat.net
www.edirne.web.tr/	www.boyutpedia.com
www.gulum.net	www.biyolojisevgisi.blogcu
www.ensonhaber.com	www.e-gebelik.net
www.medicinecube.com	www.realage.com.tr
www.kurumsalhaberler.com	www.1doktor.com
www.aybarsakkor.com	www.kitapdostu.com
www.agrisizyasam.com	www.kadinin-dunyasi.com
www.saglikfiz.net	www.belagrisi.net
www.saglikkutuphanesi.com	www.afiyetle.com
www.hastalıklar.net	www.forumex.net
www.aku-med.net	www.ilknokta.com
www.pandora.com.tr	www.blogcu.com
www.sozluk.sourtimes.org	www.ariyorum.tr.gg
www.tr.wordpress.com	www.sibersaglik.com
www.1doktor.com	www.anneyiz.biz
www.kadincakararınca.com	www.onlinemakale.com
www.med.cu.edu.tr/anestezi	www.kurtsanilaclari.com.tr
www.drlevines.com	www.yuzuze.com
www.blogcu.com	www.dogasporculari.com
www.turkish-media.com	www.netkitap.com
www.nuveforum.net	www.saglikfiz.net
www.saglikkutuphanesi.com	www.ailemiseviyorum.com
www.tavsiyeediyorum.com	www.haber3.com
www.stresmp3.com/forum	www.hayaletim.net
www.sanalkampus.org	www.forumex.net
www.4yw.org/bel-agrilar.html	www.sensizliksoyagi.org
www.medicinecube.com	www.gebelikveannelik.com
www.diyadinnet.com	www.nethabercilik.com
	www.kadinportal.com

1 dahiliye uzmanı (%2) ve 1 anatomi uzmanı (%2) olarak belirlendi.

Siteler arasında ağrı sadece 10 (%22) sitede uluslararası standartta tanıma yakın ifadelerle tanımlanmış iken, ağrı sınıflaması sitelerin önemli kısmında yapılmıştı (n=38, %84). Hiçbir sitede ağrı ölçümünde kullanılan metotlara yönelik bilgi bulunamadı.

Tedavi modaliteleri arasında en sık bilgi verilenler sırası ile davranışsal (n=36, %80), fiziksel (n=29, %64), farmakolojik (n=22, %48), girişimsel (n=10, %22) ve cerrahi tedaviler (n=21, %46) idi. Tamamlayıcı tıp yöntemleri arasında en çok konu edilenler ise akupunktur (n=6, %13), yoga (n=2, %4) ve biyoenerji (n=2, %4) uygulamaları şeklinde belirlendi. Birer sitede ise şiropraksi, nöral terapi, mezoterapi, hidroterapi, bitkisel tedavi, pilates ve balık bağlama tedavisinden bahsedilmekte idi. Üç sitede ağrı tedavisinde algoloji veya anestezi uzmanının rolüne değinilmişti. On bir sitede metinler tıbbi içerikli resimlerle desteklenmiş olup, 3 sitede tıbbi niteliği olmayan görsel malzeme ile desteklenmiş, 2 sitede video sunumu yapılmıştı. Hiçbir sitede yabancı dilde bilgilendirme seçeneği bulunamadı.

Tartışma

İnternet bilgi edinmek isteyen kişiler, hastalar, hekimler, hastaneler ve sağlık ürünü pazarlayan şirketleri biraraya getiren kolay erişilebilir bir ortam sunmaktadır.^[4] İnsanlar, bilgisayar aracılığı ile sağlık hizmetine ulaşmayı, geleneksel olan randevu alınarak hekimle yüz yüze görüşme yöntemine göre daha sık kullanmaya başlamışlardır.^[5,6]

Uluslararası internet kullanımı konusunda veriler yayınlayan "www.internetworldstats.com"^[7] adlı sitenin analizlerine göre Eylül 2006 itibarı ile Türkiye'de 16 milyon (nüfusun %21'i) internet kullanıcısı vardır. Araştırmalarımıza göre, Türkiye'de internetin sağlık hizmetine erişimde kullanım oranına dair yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır.

Amerikan vatandaşlarının interneti sağlık hizmeti almada ne sıklıkta kullandığına dair geniş kapsamlı bir araştırma 2003 yılında yayınlanmıştır.^[8] Bu araştırma sonuçlarına göre internet erişimi olan Amerikalıların %55'i, interneti ayda en az bir defa tıbbi

bi bilgi edinmek amacı ile kullanmaktadır. Bu kişilerin %28'i, aldıkları bilginin hastalık/durumları ile ilgili olarak doktora gidip gitmemeye karar vermede etkili olduğunu, %70'i ise edindikleri bilginin durum için uygulanacak tedavi şeklini seçmelerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Kişilerin interneti sağlıkla ilgili bilgi aramada kullanma sebepleri sırası ile; bilgiye günün her saatinde ve yerde ulaşabilme (%66), isim vermeden kullanabilme (%46) ve farklı kaynaklardan gelen bilgileri birarada görebilme (%37) şeklinde bulunmuştur.^[8] Amerikan internet kullanıcılarının %87'si internetin sağlıkta diğer kaynaklardan daha fazla bilgilendirici olduğunu düşünmektedir.^[8]

Sağlık hizmetine ulaşmak isteyen kişiler internet ortamında sunulmuş bilgilere ulaşabilmesi, sağlıkta "hastaların" rolünü pasif konumdan çıkarıp, tedavilere yönelik kararlar konusunda katılımcı hale getirmektedir.^[9,10] İnternette alınan bilgi, hem primer kararı etkilemekte hem de hasta zaten bir hekim gözetimi altında olsa bile, durumla ilgili ona bir ikinci görüş edinme şansı sağlamaktadır. Ancak bu noktada, denetimsiz olarak gelişmeye devam etmekte olan bu bilgi havuzunun sağlık uygulamaları konusunda toplumu yanlış veya yetersiz bilgilendirmesi endişesi ortaya çıkmaktadır.

Hastaları bilgilendirme amaçlı internet sitelerinde, standardizasyon ve doğruluğu sağlamak üzere bazı tedbirler öne sürülmüştür. Ağrı tedavisi için sunulan önerilerden biri, bu konuda çalışan kurumlar ve üniversitelerin internet sitesinde sunulan bilgiyi değerlendirip denetlemesi, sunulan içeriği uygun bulması halinde bunun sitenin görülebilir bir yerinde bir amblem veya not şeklinde belirtmesi şeklindedir.^[3] Ayrıca hastaların profesyonel sağlık çalışanları tarafından, yüksek standartta içeriği olan sitelerden bilgi aramaya yönlendirilmesi, sponsorlu sitelerden kaçınmaları önerilmektedir.^[3] Ancak internet kullanıcılarının, sağlık konusunda bilgi ararken, arama motorunda sadece ilk karşılaştıkları birkaç sayfayı ziyaret etme ve siteyi oluşturan kişinin kimliği ile ilgilenmeme eğiliminde oldukları gösterilmiştir.^[11] Bu çalışmada biz tipik bir internet kullanıcısının karşılaşılabileceği siteleri ve site yöneticisinin kimliğini araştırdık ve çoğunlukla site yöneticilerinin kimliğinin belirtilmediğini belirledik.

Tıbbi içerikli sitelere Avrupa ölçeğinde denetim getirilmesi amacı ile 2002 yılında bir konsey toplanmıştır. Bu konseyin aldığı kararlara göre tıbbi amaçlı sitelerde kalite ölçütleri oluşturulmalı, site yöneticileri ve kullanıcılarına yönelik bilgilendirme kampanyaları düzenlenmeli ve sağlanan gelişmeler tüm Avrupa sathına yayılmalıdır.^[12] Buna dayanarak 2005 elektronik-Avrupa (e-Europe) Eylem Planına göre; “elektronik sağlık içeriği ve hizmetlerinin etkin şekilde geliştirilmesi, tüm siteler tarafından sağlanabilir olması ve sitelerin kalite ölçütlerine uygun düzenlenmesi hayati önemdedir”. Avrupa Birliği sürecinde olan ülkemizde de benzer kalite ölçütlerinin oluşturulması ve bunların belirtilen standartlar ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Bel ağrısı, karşılaşılan en sık ağrılardan biri olup, ağrı tedavi ünitelerine başvurularda ilk sıralarda yer almaktadır. Yol açtığı ekonomik ve işgücü kayıpları sebebi ile önlenmesi ve tedavisine yönelik olarak pek çok program sürdürülmektedir. Halen bel ağrıları konusunda halkı bilgilendirmeye yönelik birçok internet sitesi faaliyettedir. Sitelerin içeriğinde bel ağrısı teşhis ve tedavisine yönelik temel bilgilerin yanısıra, koruyucu önlemler ve benzer şikayetleri olan hastalarla tanışma grupları hakkında bilgi verilmektedir. Hatta Avrupa ve Amerika’da el kitabı, kitap ve broşür gibi materyalleri okutarak ile hastaların yapıcı düşünmesini ve davranmasını teşvik etmek, toplumla uyum sağlamasını ve başka insanlarla kendisi arasındaki benzerlikleri görmesini sağlamak üzere biblioterapi adı verilen bir tedavi 1930’lardan beri kullanılmaktadır.^[13] İnternet günümüz biblioterapi uygulamaları için kolay erişilebilir bir ortam olarak düşünülebilir.

Butler ve ark.^[5] inceledikleri 58 internet bazlı siteyi değerlendirdikleri çalışmada, sitelerin yarısından fazlasının maksimum skorun yarısı değerinde puan aldığını, çoğunlukla bilgilerin güncel olmadığını ve en çok yanlış bilgilendirme konusunun yatak istirahati ve egzersiz konusunda olduğunu belirlemişlerdir.

Araştırmamıza konu olan 65 sitede, site yöneticisinin kimliğinin ve dolayısı ile sunulan bilginin kaynağının çoğunlukla belirtilmemiş olması, bilginin kalitesi konusunu gündeme getirmektedir. Provost ve ark.^[14] kaliteyi “kabul edilen nitelikte standartlara dayanan içerikle karakterize, mükemmeliyet dü-

zeyi” olarak tanımlamaktadır. Bu internet sitelerinde sunulan bilginin kanıta dayalı olması ve kanıtın denetlenebilir olması anlamına gelmektedir. Araştırmamızdaki 14 sitede bilgiler uzman hekimler tarafından hazırlanmış olup, ağrının multidisipliner niteliğine uygun olarak farklı alanlardan hekimleri kapsamakta idi.

Sitelerde ağrı ölçüm metotlarından özellikle sık kullanılan görsel eşleştirme skalası ile ilgili bilgi bulunmaması, günlük uygulamalarda bazı sorunlara yol açabilir. Hastaların ağrıların tanı ve tedavisinde önemli bir ölçüm aracı olan skalalar konusunda bilgilendirilmiş olarak gelmelerinin tedavi etkisinin değerlendirilmesinde kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz.

Sitelerde en çok konu edilen tedavi modalitesini, davranışsal tedavilerin oluşturduğu görülmüştür. Bu tespit, kronik ağrıda medikal ve girişimsel tedavilerin yanısıra hayat tarzında da uygun düzenlemeler yapılması gerektiğinin, geniş bir kesim tarafından fark edildiğini göstermesi bakımından sevindiricidir. İleride oluşturulacak sitelerde de benzer bir yaklaşımın sürmesinin uygun olduğu kanaatindeyiz.

Tamamlayıcı tıp yöntemleri konusunda internet üzerinden bilgi verilmesinde hangi standartların benimsenmesi gerektiği tartışma konusudur. Bir çalışmada meme kanserine yönelik tamamlayıcı tıp yöntemleri konusunda site içeriğinin kalitesinin değerlendirilmesini sağlayacak bir metod araştırılmış ancak, geçerli ve güvenilir bir metoda ulaşılamamıştır.^[15] Bel ağrısında kullanılmakta olan birçok farmakolojik olmayan tamamlayıcı tıp yönteminin incelendiği bir çalışmada, kronik veya subakut bel ağrısında kognitif-davranışsal terapi, egzersiz, spinal manipülasyon ve disiplinler arası rehabilitasyonun orta derecede etkili olduğu, akut ağrıda ise iyi kanıt bulunan tek tedavinin yüzeysel ısıtma olduğu belirlenmiştir.^[16] Kullanımdaki sitelerde hastalara sadece sunulan tedavi seçenekleri değil, aynı zamanda bu tedavilerin etkinliği ile ilgili yapılmış çalışmaların sonuçları hakkında da bilgi verilmesi bilimsel ve doğru bir yaklaşım olarak önerilebilir.^[5]

Sonuç olarak, bu çalışmada Türkçe hazırlanmış ve sıradan bir internet kullanıcısının bel ağrısı konusunda tarama yaptığında karşılaşıacağı ilk 150 site değerlendirilmiş ve büyük çoğunlukla sitelerin stan-

dart bilgiden yoksun oldukları belirlenmiştir. Kronik ağrıda internet sitelerinin içeriğinin ilgili kurumlar tarafından denetlenerek, hastaların tedavi sürecine aktif olarak katılmalarını sağlayacak şekilde kullanılması sakıncaları minimuma indirirken tedavi başarısını da artıracaktır.

Kaynaklar

1. Komives EM. Clinician-patient E-mail communication: challenges for reimbursement. *N C Med J* 2005;66(3):238-40.
2. Allen M, lezzoni LI, Huang A, Huang L, Leveille SG. Improving patient-clinician communication about chronic conditions: description of an internet-based nurse E-coach intervention. *Nurs Res* 2008;57(2):107-12.
3. Washington TA, Fanciullo GJ, Sorensen JA, Baird JC. Quality of chronic pain websites. *Pain Med* 2008;9(8):994-1000.
4. Anderson JG, Rainey MR, Eysenbach G. The impact of Cyber-Healthcare on the physician-patient relationship. *J Med Syst* 2003;27(1):67-84.
5. Butler L, Foster NE. Back pain online: a cross-sectional survey of the quality of web-based information on low back pain. *Spine (Phila Pa 1976)* 2003;28(4):395-401.
6. Katz SJ, Moyer CA. The emerging role of online communication between patients and their providers. *J Gen Intern Med* 2004;19(9):978-83.
7. <http://www.internetworldstats.com/eu/tr>.
8. Fox S, Rainie L. The online health care revolution: how the Web helps Americans take better care of themselves. Washington, DC: Pew Internet & American Life Project 2003. URL: http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Health_Report.pdf [Accessed: Jan 11, 2008].
9. Allen M, lezzoni LI, Huang A, Huang L, Leveille SG. Improving patient-clinician communication about chronic conditions: description of an internet-based nurse E-coach intervention. *Nurs Res* 2008;57(2):107-12.
10. Lorig KR, Ritter PL, Laurent DD, Plant K. Internet-based chronic disease self-management: a randomized trial. *Med Care* 2006;44(11):964-71.
11. Eysenbach G, Köhler C. How do consumers search for and appraise health information on the world wide web? Qualitative study using focus groups, usability tests, and in-depth interviews. *BMJ* 2002;324(7337):573-7.
12. Commission of the European Communities, Brussels. eEurope 2002: Quality Criteria for Health Related Websites. *J Med Internet Res* 2002;4(3):E15.
13. Watson J. Bibliotherapy for abused children. *School Counselor* 1980;27:204-208.
14. Provost M, Koopalum D, Dong D, Martin BC. The initial development of the WebMedQual scale: domain assessment of the construct of quality of health web sites. *Int J Med Inform* 2006;75(1):42-57.
15. Breckons M, Jones R, Morris J, Richardson J. What do evaluation instruments tell us about the quality of complementary medicine information on the internet? *J Med Internet Res* 2008;10(1):e3.
16. Chou R, Huffman LH; American Pain Society; American College of Physicians. Nonpharmacologic therapies for acute and chronic low back pain: a review of the evidence for an American Pain Society/American College of Physicians clinical practice guideline. *Ann Intern Med* 2007;147(7):492-504.